

Lidia Derfert-Wolf

Stowarzyszenie EBIB

lidia.derfert-wolf@ebib.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4424-1159>

Iwona Sójkowska

Biblioteka Politechniki Łódzkiej

Stowarzyszenie EBIB

iwona.sojkowska@p.lodz.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3928-160X>

Sprawozdanie z II Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych, 18–20 czerwca 2024 r.

Słowa kluczowe: biblioteki akademickie, biblioteki szkół wyższych, zarządzanie wiedzą, bibliometria, otwarta nauka, otwarte dane badawcze, dydaktyka biblioteczna, działalność wydawnicza, katalogi centralne, finansowanie bibliotek, zarządzanie personelem, konferencje, II Kongres Bibliotek Szkół Wyższych

[II Kongres Bibliotek Szkół Wyższych](#)¹ (KBSW) odbył się w Poznaniu w dniach 18–20 czerwca 2024 r. Był kontynuacją [I KBSW](#) i zakładał te same cele, czyli integrację środowiska bibliotekarzy szkół wyższych, stworzenie szerokiego forum wymiany doświadczeń i myśli na najbardziej aktualne i istotne tematy, a także wskazanie obszarów i możliwości współpracy. Organizacji kongresu podjęły się tym razem [poznańskie biblioteki akademickie](#): Biblioteka Uniwersytecka, Biblioteka Politechniki Poznańskiej, Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego, Biblioteka Główna Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz i Biblioteka Uniwersytetu WSB Merito oraz Stowarzyszenie EBIB. [Radę Programową](#) tworzyli przedstawiciele środowiska łódzkiego (organizatorów I KBSW), poznańskiego oraz Stowarzyszenia EBIB.

W kongresie wzięło udział 215 osób z 92 instytucji (różnych typów bibliotek, uczelni, stowarzyszeń i firm). Warty podkreślenia jest fakt, że uczestnicy reprezentowali aż 69 uczelni z całego kraju. Na obrady² złożyło się 7 sesji, 6 wykładów (8 prelegentów), 7 paneli dyskusyjnych (8 moderatorów, 30 panelistów) oraz 10 merytorycznych wystąpień sponsorskich. Uczestników kongresu gościła Politechnika Poznańska (PP) w nowoczesnym obiekcie, mieszczącym również Bibliotekę PP.

Obrady kongresowe poprzedziło siedem warsztatów odbywających się równolegle. Wzięło w nich udział 199 osób. Oto tematyka i prowadzący poszczególne warsztaty:

1. „Prawo autorskie w bibliotece szkoły wyższej” – prof. UAM dr hab. Rafał Sikorski (Wydział Prawa i Administracji UAM). Na warsztacie poruszono kwestie prawa autorskiego w świetle rekomendacji wydanych przez Bibliotekę Narodową. Omówiono zagadnienia dotyczące m.in.

---

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 30.10.2024 r.

² Przebieg całego kongresu został zarejestrowany (<https://2kbsw.amu.edu.pl/wideorelacja/>). Wszystkie omawiane w sprawozdaniu wystąpienia, panele i dyskusje zawierają hiperłącza do nagrań.

udostępniania zbiorów cyfrowych w kontekście rozwoju sztucznej inteligencji, dozwolonego użytku bibliotecznego, aspektów prawnych kupna e-booków czy udostępniania okładek książek w katalogu bibliotecznym.

2. „Finanse zewnętrzne dla bibliotek naukowych” – Sandra Szczepanowska (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu). Warsztat poświęcony był przeglądowi czterech głównych zewnętrznych strumieni dofinansowania działań bibliotek: programom fundacyjnym, programowym krajowym i międzynarodowym oraz sponsoringowi.
3. „Jak sprawić, aby o nas mówili – promocja w bibliotece” – Beata Gamrowska (koordynator zespołu promocji Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego). Warsztat poświęcono promowaniu biblioteki i pozyskiwaniu czytelników w oparciu o metody design thinking, w tym personalizacji czytelników i tworzeniu dla nich dedykowanych promocyjnych treści w social mediach.
4. „Bibliometria” – dr Jakub Krzeski (Scholarly Communication Research Group). Celem szkolenia – zorganizowanego w ramach Centrum Naukometrycznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu – było zdobycie praktycznych umiejętności analizowania danych bibliometrycznych dotyczących dorobku naukowego instytucji badawczych różnego typu.
5. „Szybki wstęp do Porozumienia bez Przemocy” – Klaudia Łęcka i Joanna Dembińska (Sekcja Rekrutacji oraz Rozwoju Zawodowego Pracowników UAM). Warsztat z komunikacji interpersonalnej zrealizowano w oparciu o sposób porozumiewania się opracowany przez M. Rosenberga, twórcę tytułowego porozumienia bez przemocy (NVC – Nonviolent Communication).
6. „Personal branding” – Michał Pajdak (Uniwersytet WSB Merito, trener i coach biznesowy). Warsztat poświęcono rozwijaniu marki własnej i tworzeniu szablonu osobistego modelu biznesowego w kontekście najnowszych trendów oraz zmieniającej się rzeczywistości.
7. „Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ w ekosystemie uczelni – perspektywa i wyzwania” (warsztat sponsorski) – Bartłomiej Więckowski, Paulina Milewska, Katarzyna Patyrak i Christian Vier (Elsevier). Celem warsztatu było przedyskutowanie w grupach i sformułowanie istotnych wyzwań oraz procesów w działalności naukowej, dydaktycznej i zarządczej uczelni, a także określenie potencjału bibliotek w tych obszarach. Dyskutowano o wkładzie instytucji naukowych w rozwój innowacyjnej gospodarki opartej na celach zrównoważonego rozwoju, a także o użyciu odpowiednich baz, narzędzi bibliometrycznych i danych do ich identyfikacji.

Fot. 1. Jeden z warsztatów na II Kongresie Bibliotek Szkół Wyższych
Aut. Natalia Witasik.

Uroczyste otwarcie kongresu zainicjowała Małgorzata Furgał (Dyrektor Biblioteki PP), która powitała przedstawicieli władz poznańskich uczelni. Następnie dr Małgorzata Dąbrowicz (Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu) przywitała organizatorów II KBSW i Radę Programową oraz przypomniała idee i cele kongresu. Oficjalnego otwarcia obrad dokonali Prorektor ds. Nauki Politechniki Poznańskiej prof. dr hab. inż. Wojciech Sumelka i Prorektor ds. Cyfryzacji i Współpracy z Gospodarką Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. dr hab. Michał Banaszak.

Fot. 2. Otwarcie II Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych
Aut. Joanna Błoch.

Wykład otwierający kongres [Oczywiste oczywistości w naukometrii](#), a jednocześnie wprowadzający do pierwszej sesji „Biblioteka dla nauki – wsparcie dla uczelni”, wygłosił prof. UAM dr hab. Emanuel Kulczycki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Poddając krytycznej analizie zagadnienia naukometrii i bibliometrii, prelegent zaznaczył, że powszechne myślenie o nauce opiera się na „oczywistych oczywistościach”, które zostały ukształtowane przez takie osoby jak Derek de Solla Price oraz narzędzia jak Science Citation Index. E. Kulczycki porównał dwie wizje nauki: indywidualistyczną, promowaną przez Price’a oraz bardziej kolektywną, reprezentowaną przez radzieckiego naukowca Wasilija Nalimova. Price koncentrował się na indywidualnych naukowcach i ich publikacjach, podczas gdy Nalimov podkreślał rolę kolektywów badawczych i współpracy. Prelegent zauważył, że obecnie dominująca metoda oceny naukowców, bazująca na cytowaniach i publikacjach, jest tylko jednym z możliwych sposobów, a inne podejścia, jak np. ocena całych grup badawczych, są pomijane. Zaproponował przy tym przekraczanie utartych schematów i włączenie myślenia o alternatywnych metodach oceny nauki. Wskazał również rolę, jaką odgrywają w niej biblioteki i pracujący w nich eksperci od naukometrii, których zadaniem powinno być nie tylko korzystanie z dostępnych narzędzi, ale także ich krytyczne analizowanie i rozwijanie nowych.

Pierwszy panel dyskusyjny w tej sesji zatytułowany [„Biblioteka wspierająca zarządzanie nauką w uczelni”](#) moderowała Małgorzata Rychlik (Z-ca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu), a udział w nim wzięli: prof. dr hab. Robert Lew (Pełnomocnik Rektora UAM ds. ewaluacji jakości

działalności naukowej), prof. dr hab. inż. Wojciech Sumelka (Prorektor Politechniki Poznańskiej ds. Nauki), dr Leszek Szafrąński (Wicedyrektor Biblioteki Jagiellońskiej ds. zasobów cyfrowych) oraz Magdalena Szufliita-Żurawska (Pełnomocnik Rektora Politechniki Gdańskiej ds. otwartej nauki). Na wstępie moderatorka zaproponowała skupienie się na tematyce dotyczącej wdrażania systemów informacji o nauce w uczelniach. L. Szafrąński odpowiadając na pytanie, jacy muszą być obecnie bibliotekarze akademicy, żeby powierzono im rolę zarządzania takimi systemami, podkreślił znaczenie budowania w bibliotece odpowiednich zespołów pracowników, których należy znaleźć, przeszkolić i utrzymać w pracy. Zauważył też, że biblioteka powinna wychodzić z inicjatywą i pokazywać władzom uczelni, że potrafi wdrażać i zarządzać systemami informacji o nauce. W. Sumelka zapytany o oczekiwania władz w stosunku do biblioteki wskazał na potrzebę utrzymywania jej jako miejsca przyjaznego dla użytkownika oraz tworzenia przestrzeni do współpracy i działań interdyscyplinarnych. Podkreślając, że w bibliotekach zatrudniani są eksperci, stwierdził, że władze oczekują od bibliotekarzy udzielenia pomocy użytkownikom w odkrywaniu nowatorskich systemów informacyjnych, dalszego rozwoju cyfryzacji zasobów z wykorzystaniem sztucznej inteligencji oraz wsparcia władz w realizacji polityki antyplagiatowej. R. Lew – przechodząc do wątku ewaluacji jakości działalności naukowej i włączenia w ten proces biblioteki – wspominał o dobrej organizacji Biblioteki UAM i współpracy w tym zakresie w uczelni. W. Sumelka podkreślił rolę bibliotekarzy Politechniki Poznańskiej w przekazywaniu danych o publikacjach do baz ministerialnych, a L. Szafrąński opowiedział o udziale bibliotekarzy w zespole ds. ewaluacji działalności naukowej w Uniwersytecie Jagiellońskim i również w przekazywaniu danych do systemów centralnych. Następnie M. Szufliita-Żurawska, zapytana o współpracę z naukowcami w kontekście zarządzania informacją o nauce, skupiła się na wspólnych działaniach już na etapie tworzenia platformy Most Wiedzy, przechodząc do zarządzania danymi badawczymi i problemów personalnych w tym zakresie. Podkreśliła ogromne znaczenie pozyskiwania środków finansowych z grantów zewnętrznych na szkolenie, pozyskiwanie przez bibliotekarzy know-how i utrzymanie ich w pracy. Rozmowę panelistów zakończyła ożywiona dyskusja uczestników kongresu, która koncentrowała się wokół wykorzystania danych generowanych przez bibliotekę do kształtowania polityki naukowej w uczelniach oraz kształcenia i szkolenia bibliotekarzy mogących spełniać funkcje wspierania uczelni w zarządzaniu nauką. Na tle głosów sygnalizujących brak odpowiednich programów kształcenia akademickiego, ale też i kadry, Małgorzata Dąbrowicz zaproponowała tworzenie szkół, kursów itp. kształcących bibliotekarzy w tym zakresie w samych bibliotekach, traktując to jednocześnie jako nowy obszar ich działalności.

Drugi panel dyskusyjny w pierwszej sesji „[Otwarta nauka, otwarte dane badawcze](#)” poprowadził dr inż. Adam Lenic (p.o. Dyrektora Biblioteki Politechniki Łódzkiej), który do udziału w nim zaprosił: Marka M. Górskiego (Dyrektor Biblioteki Politechniki Krakowskiej, koordynator ds. otwartego dostępu w Politechnice Krakowskiej), dr Annę Anettę Janowską (Pełnomocnik Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie ds. otwartego dostępu), prof. UAM dra hab. Michała Klichowskiego (Pełnomocnik Rektora UAM ds. otwartej nauki), dr Katarzynę Weinper (Dyrektor Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej, Pełnomocnik ds. otwartego dostępu w PL). Dyskusja skupiła się na otoczeniu prawnym dedykowanym otwartym danym badawczym i przygotowaniu uczelni w wymiarze organizacyjnym, infrastrukturalnym i mentalnym do zarządzania tymi danymi. Pierwsze zagadnienie dotyczyło procesu przyjmowania polityk otwartościowych w uczelniach. M.M. Górski stwierdził, że polityka otwartości to nie jest kwestia opracowania czy przyjęcia w uczelni stosownego dokumentu, ale przygotowania społeczności akademickiej do otwartości. M. Klichowski podkreślił, że jest naukowcem poszukującym najlepszych rozwiązań dla rozpowszechniania dorobku naukowego, natomiast ekspertami otwartego dostępu, którzy rozumieją

i znają mechanizmy otwartej nauki są bibliotekarze, wspierający funkcję i zadania pełnomocnika w zakresie budowania otwartości. K. Weinper zwróciła uwagę, że bibliotekarze, mimo udziału w szkoleniach i ogromnej wiedzy, powinni pozostać w roli data librarian a nie data steward, od którego wymagana jest wiedza w danej dyscyplinie. Paneliści potwierdzili, że kwestie opracowania i przyjęcia polityk otwartości w uczelniach najczęściej pozostają oddolną inicjatywą pracowników, w tym pracowników bibliotek, którzy zapewniając infrastrukturę, tworząc repozytoria publikacji i danych badawczych, zabiegają o uregulowanie kwestii wypełniania tych repozytoriów dorobkiem naukowym pracowników uczelni. Druga kwestia poruszona podczas panelu dotyczyła zasobów kadrowych dedykowanych obsłudze otwartej nauki w uczelni. Rozmówcy potwierdzili, że w związku z wdrożeniem polityki otwartości nie zostały zatrudnione dodatkowe osoby do obsługi procesu, który realizowany jest przez pełnomocnika i zespół bibliotekarzy. W uczelniach nie ma budżetu na dodatkowe etaty, brak też kompleksowego spojrzenia na problem. M.M. Górski podkreślił jednak, że uczelnia, która chce być nowoczesną i otwartą, która podpisała politykę otwartości, podjęła zobowiązanie, na które powinna znaleźć finanse. Ponadto dodał, że rolą dyrektora biblioteki jest znaleźć pieniądze na kształcenie bibliotekarzy, wzmacnianie ich kompetencji i powołanie dziedzinowych data stewardów. Ciekawie wybrzmiała wypowiedź A.A. Jankowskiej, która skonfrontowała postrzeganie data stewarda w Polsce i w Europie. Otóż w polskich uczelniach jest to osoba, która pomaga w przygotowaniu planów zarządzania danymi, a następnie w udostępnianiu danych w instytucjonalnym repozytorium, natomiast w ujęciu europejskim data steward to badacz w zespole projektowym odpowiedzialny za dane badawcze, począwszy od współtworzenia metodologii badań przez cały proces badawczy, aż po przygotowanie i udostępnienie danych w odpowiednim formacie. Wypowiedzi ekspertów spotkały się z komentarzami i pytaniami z sali, a ogólny wydzźwięk skupił się na tym, że nie jesteśmy w stanie dogonić Europy w kwestii otwartości, gdyż brakuje nam odpowiedniej nowoczesnej polityki państwa. W uczelniach dodatkowo borykamy się z barierami we wdrażaniu otwartej nauki w postaci braku systemowych rozwiązań, a oddolne inicjatywy pracownicze nie są w stanie rozwiązać problemów organizacyjnych, finansowymi, mentalnymi.

Obrady w pierwszym dniu kongresu zakończono wystąpieniami dwóch sponsorów. Przedstawiciel [American Systems](#) przedstawił futurystyczną wizję systemu bibliotecznego, który umożliwiłby wczytywanie danych bibliograficznych z kodów kreskowych ISSN i ISBN, analizę i raportowanie procesów bibliecznych w czasie rzeczywistym oraz analizę potrzeb i profili użytkowników. Firma [Arfido](#) zaprezentowała film przedstawiający system zabezpieczenia zbiorów w technologii RFID HF i urzędzenia automatyzujące procesy biblieczne, współpracujące ze wszystkimi systemami bibliecznymi.

Kolejny dzień kongresu zainaugurowano sesją drugą „Biblioteka w uczelni – wsparcie dla dydaktyki”, która rozpoczęła się wykładem wprowadzającym [Information literacy jako wsparcie procesu kształcenia w uczelni](#) wygłoszonym przez dr Iwonę Sójkowską (Biblioteka Politechniki Łódzkiej, Stowarzyszenie EBIB). Prelegentka omówiła stan działalności dydaktycznej w bibliotekach akademickich w Polsce (w roku akademickim 2023/2024) na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w 89 bibliotekach (80% uczelni publicznych i 20% niepublicznych). Wyniki pokazały, że zajęcia dydaktyczne prowadzi 67% bibliotek, 47% w formie zajęć obowiązkowych i dodatkowych, 28% ma w swojej ofercie tylko zajęcia obowiązkowe, a 25% wyłącznie zajęcia dodatkowe, np. kompetencje informacyjne w walce z fałszywymi informacjami i spiskowymi teoriami, podstawy cyberbezpieczeństwa. Wyniki badań dotyczyły też stosowania nowoczesnych metod dydaktycznych (np. debaty, dyskusje, wykorzystania cyklu Kolba), wymagań kwalifikacyjnych bibliotekarzy-

dydaktyków, form wynagradzania i form ewaluacji zajęć. Respondenci podkreślali rosnącą rolę bibliotek w kształceniu poprzez udział w projektach edukacyjnych, kursach online oraz współpracę z uczelniami w procesach akredytacyjnych. Na podstawie analizy literatury zagranicznej I. Sójkowska dowiodła zbieżności tematyki dydaktyki i problemów z nią związanych w bibliotekach polskich i innymi krajów, szczególnie w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Izraelu.

Panel dyskusyjny „[Biblioteka w uczelni – wsparcie dla dydaktyki](#)” w tej sesji moderowała Bogumiła Urban (Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu WSB Merito w Chorzowie), która do rozmowy zaprosiła: Łukasza Jeszke (Biblioteka Politechniki Poznańskiej), Barbarę Małuszyńską (Centrum Rozwoju Szkół Wyższych Merito), prof. UAM dr hab. Małgorzatę Rosalską (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Żanetę Szerksznis (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), dr Zuzannę Wiorogórką (Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie ds. edukacji informacyjnej i komunikacji naukowej; Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego) oraz autorkę wykładu dr Iwonę Sójkowską. Na wstępie M. Rosalska – poproszona o przedstawienie kluczowych elementów kształcenia ludzi dorosłych z uwzględnieniem przemian generacyjnych – opowiedziała o roli edukacji dorosłych, akcentując uczenie się, a nie samo kształcenie. Zaznaczyła, że kluczowe jest tworzenie sprzyjających warunków do nauki, zrozumienie motywacji dorosłych do studiowania oraz oduczanie ich nieadekwatnych umiejętności w celu dostosowania do zmieniających się realiów. Rozmówczyni dodała, że narracja pokoleniowa jest nadmiernie uproszczona, gdyż pomija różnorodność doświadczeń jednostek. W analizach ważniejsze są wspólne doświadczenia, takie jak cyfryzacja, obniżony poziom wiedzy przy szerszym dostępie do edukacji oraz specyficzne potrzeby młodych, w tym neuronienormatywność i potrzeba komfortu, co ma wpływ na ich sposób uczenia się oraz oczekiwania wobec przestrzeni edukacyjnych, w tym bibliotek. Następnie B. Małuszyńska – odpowiadając na prośbę moderatorki o uwagi na temat, w jakich obszarach generatywna sztuczna inteligencja (GenAI) może wspierać dydaktykę i zarządzanie wiedzą – stwierdziła, że oferuje ona studentom wiele możliwości, takich jak spersonalizowane wsparcie w nauce, poprawianie błędów, tłumaczenia czy porządkowanie materiałów i bibliografii. Podkreśliła przy tym kluczowe znaczenie pomocy ze strony wykładowców i bibliotekarzy w pełnym wykorzystaniu przez studentów tych narzędzi, poprzez objaśnianie tej technologii, motywowanie do samodzielnej pracy i zmianę nauczania oraz oceniania, koncentrując się na procesie, a nie wynikach. Z. Wiorogórska zwróciła uwagę na uatrakcyjnienie metod i form nauczania, lepiej odpowiadających na potrzeby młodego pokolenia, w tym osób ze specjalnymi potrzebami. Podkreśliła wspieranie dydaktyków poprzez innowacyjne narzędzia, takie jak np. escape roomy. Zaproponowała również wspólne tworzenie przez bibliotekarzy w Polsce nowoczesnych scenariuszy edukacyjnych. Ł. Jeszke w odpowiedzi na pytanie o przyszłość dydaktyki bibliotecznej stwierdził, że likwidacja ścieżki naukowo-dydaktycznej w bibliotekach, wprowadzona przez tzw. Ustawę 2.0, doprowadziła do problemów z kadrami, ograniczyła rozwój zawodowy bibliotekarzy oraz zniechęca młodych ludzi do studiowania bibliotekoznawstwa, co rodzi obawy o przyszłość tego zawodu. Wątek kontynuowała Ż. Szerksznis, która opowiedziała o transformacji swoich metod nauczania, od wykładów w dużych grupach do krótszych form skupiających się na uświadamianiu studentom ich luk informacyjnych i wspieraniu ich samodzielności w zdobywaniu wiedzy. Podkreśliła też znaczenie edukacji informacyjnej i źródłowej, również specjalistycznej, prowadzonych przez bibliotekarzy w formie zdalnej, która wspiera studentów na różnych etapach studiów, w tym w zakresie pracy badawczej. I. Sójkowska zaznaczyła, że jako bibliotekarze jesteśmy dobrze przygotowani na wyzwania przyszłości, dążymy do doskonalenia zarówno kompetencji zawodowych, jak i emocjonalnych, ucząc się wykorzystania nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, i choć brakuje nam czasem kompetencji miękkich, to jako

grupa zawodowa jesteśmy w stanie sprostać każdemu zadaniu. Następnie moderatorka zachęciła uczestników obrad, jak również panelistów do dalszych refleksji dotyczących kierunków zmian w bibliotekach akademickich w obszarze dydaktyki. Podczas bardzo ożywionej i wielowątkowej dyskusji nawiązywano do głównego tematu – dydaktyki – podkreślając potrzebę stosowania różnorodnych form i metod pracy ze studentami. Warto zostawić przestrzeń na te tradycyjne metody, równocześnie mówiąc o rozwijaniu kompetencji miękkich, kompetencji przyszłości, o korzystaniu z narzędzi sztucznej inteligencji. Zwrócono uwagę na potrzebę reklamowania oferty dydaktycznej w bibliotekach, szczególnie wśród kadry naukowej w uczelni. Podnoszono wątek dydaktyki, ale w kontekście szkolenia kadry bibliotecznej. Poruszano też kwestie robotów w bibliotekach, stwierdzając nieuchronność ich stosowania jako pomocy w obsłudze użytkowników, ale wskazując na istotną rolę bibliotekarzy i potrzebę relacji z drugim człowiekiem, która nie zostanie zniwelowana. Dużo mówiono o przestrzeniach bibliotecznych, nie tylko w kontekście dydaktyki, zaznaczając wzrost liczby odwiedzin użytkowników korzystających głównie z przestrzeni otwartych i pokazując przy okazji własne doświadczenia w zakresie zdobywania wiedzy o potrzebach użytkowników.

Sesję zakończyły wystąpienia sponsorów. Przedstawiciel [EBSCO](#) wskazał, jakie wsparcie dla dydaktyki stanowią bazy danych EBSCO oraz multiwyszukarka EBSCO Discovery Services. Reprezentant firmy [MOL](#) przedstawił system biblioteczny FOLIO, tworzony przez społeczność FOLIO i sponsorowany przez EBSCO. MOL oferuje usługi wdrożenia, utrzymania i rozwoju systemu na polskim rynku.

Fot. 3. Jeden z paneli dyskusyjnych na II Kongresie Bibliotek Szkół Wyższych
Aut. Joanna Błoch.

Wystąpienie rozpoczynające sesję trzecią [Biblioteka w uczelni – działalność wydawnicza: wykład wprowadzający](#) przygotowały Magdalena Kokosińska (Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) i Małgorzata Płazowska (Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie). Prezentacja przybliżyła działalność Library Publishing Coalition (LPC), niezależnego amerykańskiego stowarzyszenia bibliotek prowadzących działalność wydawniczą, które promuje najlepsze praktyki i zapewnia przestrzeń do dzielenia się wiedzą w tym zakresie. Działalność stowa-

rzyszenia, a szczególnie ankieta, na podstawie której corocznie przygotowywany jest przez LPC raport z działalności zrzeszonych bibliotek, stały się inspiracją dla autorek wykładu do przeprowadzenia pilotażowych badań wśród polskich bibliotek naukowych. Jedynie 9 bibliotek, spośród 55 uczestniczących w badaniu, zadeklarowało prowadzenie działalności wydawniczej, zgodnej z przyjętymi przez autorki zasadami jej definiowania. Istotną kwestią poruszoną przez prelegentki stała się współpraca: udział w różnego rodzaju inicjatywach (np. biblioteki medyczne uczestniczą EAHIL – European Association of Health Information and Libraries), nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów, dzielenie się wiedzą i doświadczeniami, implementacja dobrych rozwiązań zastosowanych w innych instytucjach. Zdaniem prelegentek współpraca determinuje innowacyjność publikacyjną w bibliotekach, a tym samym osiągnięcie głównego celu, jakim jest promocja dorobku pracowników macierzystej instytucji.

Panel dyskusyjny „[Biblioteka w uczelni – działalność wydawnicza](#)” poprowadził Sebastian Wojnowski (Dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie), który zaprosił do rozmowy: Małgorzatę Adamczak (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu), Ewę Bluszcz (Dyrektor Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego), dr Magdalenę Chołojczyk (Centrum Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Lubelskiej), Danutę Szewczyk-Kłós (Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego) oraz prelegentki M. Kokosińską i M. Płazowską. Rozmówczynie w oparciu o doświadczenia z własnych instytucji przybliżyły rolę, jaką pełnią bibliotekarze w działalności wydawniczej. M. Chołojczyk opisała strukturę Centrum Informacji Naukowo-Technicznej, w ramach którego działa biblioteka i wydawnictwo. M. Adamczak nawiązała do platformy PRESSto, która udostępnia czasopisma UAM i jest zarządzana przez bibliotekarzy. Z kolei Centrum Informacyjno-Biblioteczne UM w Łodzi zaangażowane jest w wydawanie serii monografii recenzowanych uczelni, a M. Kokosińska zatrudniona na stanowisku starszego bibliotekarza ds. wydawniczych jest sekretarzem redakcji koordynującym proces wydawniczy oraz redaktorką językową i osobą odpowiedzialną za umieszczanie monografii w bibliotece cyfrowej CYBRA. D. Szewczyk-Kłós opowiedziała o sytuacji w Uniwersytecie Opolskim, gdzie funkcjonują dwa wydawnictwa, a biblioteka wspiera ich działalność za pomocą platformy czasopism elektronicznych. E. Bluszcz również podkreśliła współpracę z biblioteką w zakresie udostępniania publikacji w repozytorium zarządzanym przez Bibliotekę UŁ. M. Płazowska omówiła sytuację w ASP w Krakowie, gdzie wydawnictwo jest odpowiedzialne za procesy wydawnicze oraz wsparcie działalności publikacyjnej wydziałów, natomiast biblioteka zarządza repozytorium. W panelu dyskusyjnym wybrzmiało, że niezależnie od różnorodności i rozproszenia prac wydawniczych biblioteki wspierają uczelnie w zakresie otwierania dostępu do publikacji naukowych poprzez tworzenie platform czasopism czy repozytoriów, co przyczynia się do promocji dorobku naukowego, wzrostu widoczności i cytowalności. Drugim omawianym tematem było planowane rozporządzenie dotyczące wykazu czasopism naukowych i monografii. Rozmówczynie zwróciły uwagę m.in. na konieczność uporządkowania systemów wydawniczych i ujednoczenie nazw wydawców. Ten wątek podjęła w dyskusji Aneta Drabek, która zwróciła uwagę na trudności w opracowaniu kryteriów oceny wydawców z uwagi ogromną niespójność w nomenklaturze. Zaproponowała też opracowanie spójnego wykazu wydawców, który stanowiłby punkt wyjścia do wdrożenia kryteriów oceny.

Po dyskusji głos oddano kolejnym sponsorom. Przedstawicielki [Elseviera](#) przypomniaty oferowany przez firmę dostęp do literatury naukowej m.in. w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz zaprezentowały system PURE pozwalający na kompleksowe zarządzanie informacją naukowo-badawczą w uczelni. Reprezentantka platformy [Statista](#) zwróciła uwagę na potencjał danych statystycznych,

raportów, analiz oraz wizualnej reprezentacji danych z zakresu ekonomii, handlu, mediów, sportu i rekreacji, technologii i telekomunikacji, transportu i logistyki.

Wykład dra Henryka Hollendra (Stowarzyszenie EBIB) [Świat katalogów centralnych](#) rozpoczął sesję czwartą „Dostęp do zasobów – wspólne katalogowanie”. Prelegent przybliżył kulturę katalogów centralnych, określaną na świecie jako *discovery and delivery tools*. Przywołał wyobrażenia idealnego katalogu w opinii polskich bibliotekoznawców (A. Radwański, M. Nahotko). Zdefiniował katalog centralny jako bazę metadanych, umożliwiającą użytkownikowi przebycie drogi od uświadomienia potrzeby informacyjnej poprzez sformułowanie zapytania i wyszukiwanie po uzyskaniu informacji o dostępie do pełnego tekstu dokumentu. Katalog centralny powinien być jak najprostszym rozwiązaniem umożliwiającym współkatalogowanie, co jest uzasadnione ekonomicznie. Powinien kierować do egzemplarza z podaniem miejsca dostępności. H. Hollender zaprezentował wybrane przykłady katalogów centralnych w Finlandii, Szwecji, Niemczech, Szwajcarii, Australii, Wielkiej Brytanii. Odwołał się do przebiegu tworzenia katalogu COPAC jako doskonałego przykładu współpracy instytucji. Przybliżył działanie bazy połączonych katalogów OMNIS, a dokładniej chaos informacyjny, jaki powoduje posługiwanie się tym katalogiem w celu dotarcia do tekstu książki lub informacji o tym tekście. Jak podkreślił H. Hollender, centralny katalog biblioteczny to przede wszystkim zawartość, to więcej niż suma części, to wartość informacyjna, np. w zakresie unikatowości zbiorów. W końcu to wizja, projekt, harmonogram, wdrożenie, odpowiedzialność, transparentność, polityka kadrowa, współpraca, instytucje, myślenie transformacyjne – czego nie doświadczamy w Polsce we wdrażanym rozwiązaniu pod nazwą OMNIS.

Panel dyskusyjny w sesji czwartej [„Dostęp do zasobów – wspólne katalogowanie”](#) poprowadziła Magdalena Rowińska (Wicedyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie), zapraszając do udziału: Krzysztofa Frankowicza (Wicedyrektor Biblioteki Jagiellońskiej ds. zbiorów), Jolantę Gałęcką (Z-ca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie), Monikę Józwiak (Z-ca Dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu), Kacpra Trzaskę (Z-ca Dyrektora Biblioteki Narodowej), Iwonę Wiśniewską (p.o. Kierownika Centrum NUKAT), dra Henryka Hollendra (Stowarzyszenie EBIB). Dyskusja ujawniła złożoność zagadnienia „wspólne katalogowanie”. Termin ten należy odnieść do różnorodności bibliotek i ich zbiorów, stopnia szczególności opracowania zbiorów, zróżnicowania kadry katalogerów-specjalistów, systemów bibliotecznych, a finalnie także czytelników. H. Hollender podkreślił, że katalog musi obsłużyć odmiennych odbiorców informacji zarówno naukowców, jak i „półanalfabetów”, którzy mają szansę na poprawę poziomu swojej wiedzy. K. Trzaska przedstawiając punkt widzenia swój oraz Biblioteki Narodowej (BN), podkreślił, że obecnie nie istnieją dobrej jakości dane do nowego katalogu centralnego. Katalog jest tworzony od początku według zasad katalogowania BN. I tylko takie opisy bibliograficzne są odpowiednie jakościowo i jednolite, zapewniają interoperacyjność i można je pobierać z bazy BN. W odpowiedzi M. Józwiak podkreśliła, że zbiory specjalne (oraz inne zbiory unikatowe) muszą być dobrze opracowane, bo to jest gwarancją odnalezienia ich w katalogach centralnych, także przez wyszukiwarki AI. Natomiast dla większości zbiorów wystarczy katalogowanie uproszczone, nawet kosztem obniżenia jakości danych. Podkreśliła, że jest to dobry moment do wypracowania wspólnych zasad, dzięki którym bibliotekarzom będzie łatwiej pracować, mając jasność sytuacji w zakresie współtworzenia katalogu centralnego. I. Wiśniewska nawiązując do googlowej rzeczywistości, podkreśliła sens istnienia katalogów centralnych. Przypomniała, że dane z katalogu NUKAT są w OCLC, które w 2023 r. podpisało umowę z Google, wprowadzając na rynek amerykański rozwiązanie mające w założeniu działać w obie strony między WorldCat i Google. J. Gałęcka

przywołała doświadczenia własnej biblioteki, w której zakupiono system dedykowany współpracy z OMNIS BN, ale kontynuowane jest współkatalogowanie z NUKAT-em. Zwróciła uwagę na brak wizji i polityki w zakresie wspólnego katalogowania. Podkreśliła, że należy uodpornić biblioteki na zmiany technologiczne, bo nieistotny powinien być system biblioteczny, który wybierzemy, ale zasady, na jakich pracujemy, oparte na prawdziwym partnerstwie. W podsumowaniu dyskusji M. Rowińska zaakcentowała konieczność międzyresortowej współpracy ministerstw, które ponad interesy jednego typu bibliotek zdecydują, że razem tworzymy wspólny katalog.

Sesję, po której niestety zabrakło czasu na dyskusję, zamknęły wystąpienia dwóch sponsorów. Przedstawiciel [Sages](#) zaprezentował zalety bazy wiedzy OMEGA, współtworzonej przez bibliotekarzy w uczelniach, które zdecydowały się na wybór tego narzędzia zarządzania wiedzą. Z kolei reprezentant [Sygnity – Prolib Library Solutions](#) przedstawił system biblioteczny Prolib, multiwyszukiwarkę INTEGRO, aplikację mobilną dla klientów oraz program do rezerwacji miejsc i obiektów BOOKINGPLACE.

Sesję piątą „Dostęp do zasobów – finansowanie” rozpoczął dr Paweł Grochowski (Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego) wystąpieniem [Finansowanie Wirtualnej Biblioteki Nauki](#). Prelegent przedstawił aktualną sytuację Wirtualnej Biblioteki Nauki (WBN) – programu zakupu i udostępniania światowych elektronicznych czasopism, książek i baz danych dla polskich instytucji akademickich i naukowych, dofinansowywanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) – w kontekście zmian zachodzących w ostatnich 10 latach. Zaprezentował coroczne budżety WBN, głównie licencji krajowych oraz elementy składowe kolekcji. Omówił szczegółowo ograniczenia finansowe w latach 2019, 2022 i 2023, z których najbardziej dotkliwe dla uczelni było zredukowanie w 2022 r. dotacji ministerialnej o 30%. Z kolei w 2023 r. ministerstwo wprowadziło oszczędności, eliminując licencje poniżej określonego progu wykorzystania, a decyzje były motywowane finansami, a nie potrzebami merytorycznymi. P. Grochowski omawiał też problem dofinansowania w ramach WBN modelu otwartego publikowania, który wciąż nie obejmuje większości publikacji. Na końcu przedstawił wyniki ankiety przeprowadzonej w 2024 r. wśród bibliotek naukowych na temat sytuacji w uczelniach w zakresie dostępu do światowych zasobów informacji. Wynika z niej, że – pomimo cięć w dofinansowaniu – około 80% instytucji zachowało dostęp do licencji, m.in. dzięki rabatami od wydawców.

Panel dyskusyjny w sesji piątej „[Dostęp do zasobów – finansowanie](#)” poprowadził Witold Kozakiewicz (Dyrektor Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi), a udział w nim wzięli: Ewa Adaszyńska (Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego), dr Stanisław Skórka (Dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie), Dorota Wojewoda (Dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu) oraz autor wykładu dr Paweł Grochowski. Na wstępie moderator poprosił panelistów – dyrektorów trzech różnych typów bibliotek – o wypowiedzi na temat źródeł finansowania zakupów zasobów bibliotecznych. E. Adaszyńska – reprezentantka uczelni o ogromnej rozpiętości specjalności (m.in. medycyna, prawo, kierunki artystyczne, ścisłe i techniczne) – przedstawiła źródła finansowania swojej placówki: budżet biblioteki, który jest przeznaczony głównie na zakup zbiorów, utrzymanie systemów informatycznych oraz budżet centralny, z którego finansowane są m.in. płace pracowników czy utrzymanie budynku. Wspomniała też o dodatkowych środkach ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych, np. dotacje rektora, władz instytutów. S. Skórka stwierdził, że dysponuje podobnymi źródłami finansowania, z tą różnicą, że budżetem na wynagrodzenia zarządza sama biblioteka. Natomiast jako

tw. uczelnia badawcza nie czerpie z tego tytułu żadnych „zysków”. D. Wojewoda podkreśliła duże wsparcie władz uczelni w finansowaniu zakupów zasobów, szczególnie elektronicznych, co jednak okazało się niewystarczające w sytuacji ogromnych ograniczeń licencji krajowych i szczególnie dotkliwe dla uczelni ekonomicznych. W dalszej dyskusji P. Grochowski postulował ponowne powołanie przy MNiSW zespołu doradczego ds. zasobów elektronicznych kupowanych centralnie. S. Skórka podzielił się doświadczeniami tworzenia mikrokonsorcjum (5 bibliotek) ds. zakupu dostępu do czasopism Elseviera. Następnie moderator oddał głos uczestnikom obrad, którzy sygnalizowali m.in. zróżnicowanie „strat” bibliotek podczas obniżenia dofinansowania MNiSW, w zależności od profilu uczelni, potrzebę organizowania mikrokonsorcjów, ale również centralizacji zakupów licencyjnych i uproszczenia procedur przetargowych poprzez scedowanie odpowiedzialności na jedną instytucję. Mówiono też o coraz wyższych kosztach publikowania w modelu otwartego dostępu, stanowiących często większe obciążenie budżetowe niż same zasoby elektroniczne oraz o niskiej opłacalności kupowania niektórych baz danych, zwłaszcza jeśli koszt pobrania jednego rekordu jest bardzo wysoki.

Ostatni dzień kongresu otworzyła sesja szósta „Ludzie i organizacja” i wykład w formie dwugłosu, który poprowadzili dr Małgorzata Dąbrowicz i Witold Kozakiewicz. Tytułowa [Biblioteka z duszą](#), to biblioteka, której indywidualizm wynika z wyjątkowości lidera. Biblioteka i jej zespół jest odzwierciedleniem osobowości lidera. Opierając się na tej tezie, prelegenci zdefiniowali istotne zagadnienia warunkujące styl przywódczy i formułując pytania, zaprosili kadrę kierowniczą do autorefleksji. Na zestaw pytań, które w wystąpieniu zostały interesująco zinterpretowane składały się: kim jestem jako lider, przełożony i podwładny – samoświadomość, autorefleksja; co jest dla mnie ważne – wartości; w co wierzę – przekonania; czy lubię/kocham siebie – poczucie własnej wartości; co chcę osiągnąć – wizja/cele, zespół/współpraca; jak to zrobię – komunikacja, zaufanie, rozwój, wpływ; czego potrzebuję – poczucie sensu, intuicja, odwaga, ciągłe doskonalenie, szczęście/przypadek, rezyliencja/hart ducha, dystans/poczucie humoru; po co to robię – dążenie do szczęście; co karmi moją duszę – integrowanie całego życia. Podsumowujące pytanie – co z tego wynika – nakreśliło dość oczywistą, aczkolwiek nie do końca uświadamianą odpowiedź. Biblioteka z duszą to biblioteka, której lider jest autentyczny, przy którym każdy może poczuć się sobą, bo szczęśliwy zespół to dobry zespół.

Panel dyskusyjny „[Ludzie i organizacja](#)” poprowadziła Małgorzata Furgał (Dyrektor Biblioteki Politechniki Poznańskiej), która zaprosiła do rozmowy: Bożenę Chlebicką-Abramowicz (Dyrektor Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Technicznej), Magdalenę Kotlarek-Naskręt (Dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu), Tomasza Piestrzyńskiego (Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego) i dra Wojciecha Woźniaka (Dyrektor Biblioteki Głównej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie). W trakcie rozmowy paneliści zastanawiali się nad przyszłością bibliotek akademickich, potencjalnym kierunkiem zmian. T. Piestrzyński podał przykład ambasadorów BUŁ, czyli studentów, którzy współpracują z biblioteką, przekazując swoje sugestie w zakresie potrzeb, tym samym kreując rozwój biblioteki. Wszyscy rozmówcy zgodnie podkreślili, że dla studentów bardzo ważna jest przestrzeń, ale to musi być przestrzeń neutralna, wyłączona spod wpływu bibliotekarza, jednocześnie dobrze i nowocześnie urządzona, tak by sprzyjała uczeniu się i/lub relaksowi. W nawiązaniu do wykładu wprowadzającego i bycia liderem w organizacji paneliści zaprezentowali ciekawe przemyślenia. M. Kotlarek-Naskręt odwołując się do własnego hobby, którym są koty i ogrodnictwo powiedziała, że jest opiekunką pozwalającą ludziom być takimi, jakimi są, liderką wspierającą zespół i pielęgnującą członków zespołu. B. Chlebicka-Abramowicz uzupełniła

wypowiedź przedmówczyni, dodając, że jako liderka nie tylko pielęgnuje, podlewa, ale też czasem przesadza, by dać szansę rozwoju pracownikowi w innym, bardziej odpowiednim dla niego miejscu. Wątek „lidera ogrodnika” kontynuował W. Woźniak, dodając, że czasem stosuje taktykę przycinania, nawożenia i oczekiwania na owocowanie, co zapewnia nowe pomysły w zespole i ich realizację. T. Piestrzyński zauważył, że w dobrze zarządzanej organizacji bibliotekarz powinien czuć skuteczność menedżera. Dyskusję z sali rozpoczął Paweł Pioterek, który zwrócił uwagę na trzy zagadnienia: motywacja, wizja biblioteki i kompetencje. Podsumowując wątek przełożony-podwładny, warto odwołać się do słów M. Dąbrowicz, wypowiedzianych podczas dyskusji: biblioteka musi realizować swoje cele statutowe, ale nie robi tego lider, tylko zespół; zatem liderzy muszą zadbać o ludzi, bo bez nich organizacja nie jest w stanie nic osiągnąć.

W wystąpieniu sponsora PWN [IBUK Libra – nowoczesna biblioteka w kieszeni](#) przybliżono osiągnięcia będące efektem relacji z pracownikami bibliotek i wydawnictw uczelnianych. Tylko w ostatnim roku nawiązano współpracę z 48 wydawnictwami, a baza książek powiększyła się o 10 tys. tytułów. W prezentacji [Clarivate w erze sztucznej inteligencji](#) przedstawiciel firmy odniósł się do zaangażowania narzędzi AI w zasobach Web of Science. Przedstawił także plany udostępnienia platformy opartej na sztucznej inteligencji i agregującej wszelkie zbiory w jednym miejscu.

Kolejną sesję poprzedziło [wystąpienie Stowarzyszenia EBIB](#), pomysłodawcy Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych i współorganizatora dotychczasowych spotkań. Lidia Derfert-Wolf, Anna Komperda, Marzena Marcinek i Iwona Sójkowska przybliżyły 25-letnią historię EBIB-u, którego misją było i jest wspieranie środowiska bibliotekarzy oraz rozwijanie kompetencji zawodowych poprzez informowanie, dostarczanie fachowej wiedzy i szkolenie, a także promowanie czytelnictwa, działań bibliotek, idei otwartej wiedzy i nowych technologii oraz inicjowanie i wspieranie aktywności bibliotekarzy. Pod marką EBIB ukazało się 215 numerów „Biuletynu EBIB”, 26 numerów *Materiałów Konferencyjnych EBIB*, 11 tomów *Wydawnictw Zwartych Stowarzyszenia EBIB* oraz niezliczone treści w portalu EBIB. Prelegentki ogłaszając plan zamknięcia stowarzyszenia, tym samym portalu i wydawnictw, podkreśliły, że zakładane cele EBIB w dużej mierze zostały zrealizowane, a nowe wyzwania powinny być podejmowane przez tych, przed którymi przyszłość zawodowa właśnie się otwiera. Wystąpienie było podziękowaniem za 25 lat środowiskowej współpracy, a jednocześnie deklaracją zabezpieczenia dorobku wydawniczego i utrzymania (bez aktualizacji) zasobów EBIB przez najbliższe lata.

Sesja siódma stanowiła [podsumowanie II KBSW](#), a prowadziła ją M. Dąbrowicz. Moderatorka zaczęła od przypomnienia celów, organizatorów, programu i wniosków z [I Kongresu Bibliotek Szkół Wyższych](#), następnie przedstawiła proces przygotowań do II KBSW. Agnieszka Rybarczyk (Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu) zaprezentowała wnioski pokongresowe z obrad w br., których ostateczną wersję opublikowano na [witrynie II KBSW](#). Po tej części nastąpiła końcowa dyskusja podsumowująca obrady, choć koncentrowała się właściwie na jednym wątku – katalogów centralnych. Z pewnością dlatego, że w sesji poprzedniego dnia, poświęconej tej tematyce, zabrakło czasu na zadawanie pytań panelistom. Z głosów z sali wybrzmiał jeden ważny postulat, zamieszczony później we wnioskach pokongresowych: zasadnym i pożądanym jest zapewnienie katalogu centralnego działającego w oparciu o zasady interoperacyjności (dającego możliwość jego zasilania i pobierania danych niezależnie od posiadanego oprogramowania; jest to niezbędne ze względu na konieczność współtworzenia pełnej i rzetelnej informacji o krajowym zasobie bibliotecznym). Postulowane rozwiązania nie zostały uznane przez BN za możliwe do wdrożenia w obecnym modelu połączonych

katalogów. Ponadto wnioskowano o wsparcie uzgodnień między resortem nauki i kultury w sprawie zapewnienia ciągłości NUKAT-u, aby unikalne zbiory bibliotek, które mają inne systemy niż Alma były widoczne dla użytkowników. Apel ten kierowano również do Biblioteki Narodowej, podkreślając, że zarówno NUKAT, jak i połączone katalogi BN (OMNIS) mają swoje zalety, jednak w przypadku „wygaszenia” NUKAT-u zbiory bibliotek, które nigdy nie będą miały systemu Alma pozostaną poza zasięgiem połączonych katalogów BN, a tym samym „niewidoczne” dla użytkowników, a spełnianie ich potrzeb powinno być naszą naczelną misją.

Po dyskusji M. Dąbrowicz krótko podsumowała cały kongres, podkreślając wypełnienie założonych celów na podstawie spontanicznej, pozytywnej reakcji uczestników na zadawane pytania o to, czy dowiedzieli się na kongresie czegoś nowego, czy odbyli interesujące rozmowy, wymienili z kimś opinię, czy zainspirowali się kimś bądź czymś i czy poczuli się bardziej zintegrowani ze środowiskiem. Następnie przedstawiła organizatorów III KBSW w 2026 r. – środowisko bibliotek krakowskich, w imieniu którego na kolejny kongres zaprosił L. Szafranski (Biblioteka Jagiellońska). Ostatnie słowo należało do głównych organizatorek – M. Dąbrowicz i M. Furgał podziękowały członkom Rady Programowej II KBSW, bibliotekom go organizującym, prelegentom, moderatorom, panelistom, sponsorom, a przede wszystkim poznańskiemu zespołowi koordynującemu pracę nad organizacją i przygotowaniem kongresu.

Warto dodać, że organizatorzy kongresu zadbali też o aktywność uczestników, spotkania towarzyskie i wydarzenia kulturalne. W Centrum Wykładowo-Konferencyjnym Politechniki Poznańskiej (miejscu obrad) można było podziwiać ubiory w ramach wystawy przygotowanej specjalnie na kongres „[PORUSZENIE – Kostium jako nośnik narracji i emocji](#)” w Pracowni Kostiumu Teatralnego Wydziału Architektury Wnętrz i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Podczas kolacji w pierwszym dniu kongresu w Bibliotece Politechniki Poznańskiej uczestnicy wysłuchali koncertu artystki Teatru Muzycznego w Poznaniu Urszuli Laudańskiej, a po kolacji chętni mogli wziąć udział w nocnym zwiedzaniu Poznania w kilku grupach, różnymi trasami. Drugi wieczór kongresu uczestnicy spędzili na grillu nad Jeziorem Maltańskim. Całodzienne obrady i wspólnie spędzone wieczory stanowiły doskonałą przestrzeń do integracji, nawiązywania i wzmacniania więzi towarzysko-zawodowych.

Autorkom sprawozdania niezręcznie jest formułować opinie na temat organizacji i poziomu merytorycznego II KBSW, gdyż były bezpośrednio zaangażowane w jego przygotowanie i przebieg. Nie ulega jednak wątpliwości, że kongres spełnił zakładane cele. Przede wszystkim zapewnił odpowiednio dużo tematów i czasu do dyskusji ekspertów oraz zagwarantował włączenie do debaty uczestników. Wymiana myśli potwierdziła wielozadaniowość bibliotek akademickich oraz kreatywność i innowacyjność bibliotekarzy w podejmowaniu nowych wyzwań, ujawniła największe problemy bibliotek uczelnianych i otworzyła forum dyskusyjne wokół nich. Z kolei przekazanie kongresu kolejnemu ośrodkowi akademickiemu zapewni ciągłość myśli i zachowanie formuły, a także stwarza szanse, by w realny sposób kształtować przyszłość bibliotekarstwa akademickiego.